

Јована Д. Томић¹
Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет

АНГЛИЦИЗМИ У СПОРТСКОМ РЕГИСТРУ – СЕМАНТИЧКА ЕКСТЕНЗИЈА И ОПРАВДАНОСТ

Апстракт: У раду се разматра утицај енглеског језика на српски у новинском дискурсу полазећи од теоријских поставки контактне лингвистике, социолингвистичких теорија о раслојавању језика, промени кодова и језичком позајмљивању, те се поставља питање постојања англосрпског језика као варијетета српског језика насталог под утицајем енглеског језика. Како се уочава употреба страних речи енглеског порекла – англицизама, предмет нашег рада биће позајмљенице. С тим у вези, у литератури се поставља питање лексиколошке оправданости или неоправданости позајмљеница и однос норме према њима. Полазећи од чињенице да се англицизми могу сврстати у неколико група, од сасвим оправданих, преко оправданих, па све до неоправданих и сасвим неоправданих, у овом раду се разматра оправданост новијих англицизама у српском језику, њихов статус у систему, с посебним освртом на семантичку адаптацију англицизама. Корпус смо ограничили на електронску верзију магазина, на два српска дневна листа (Блиц и Новости) за 2017/18. годину, дакле на новинарски функционални стил. Као помоћни корпус у истраживању користили смо речнике нових речи. Сматрамо да је језик новина релевантан за истраживање језичких промена пошто је то језик који прати трендове у друштву и најбоље осликава социокултурно и политичко стање у земљи.

Кључне речи: енглески језик, српски језик, новински стил, англосрпски језик, позајмљенице, англицизам, оправданост, семантичка екстензија.

¹ Аутор је докторанд на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу. Имејл-адреса: jovanatomic85@yahoo.com.

1. Увод

Двадесети век је донео огроман културни и технолошки напредак, посебно у области комуникације и информатике. Језик као друштвена творевина одражава кроз себе све промене које настају у било ком аспекту друштва. У том смислу, лексикон једног језика јесте она димензија у којој те промене постају најочљивије. Стога можемо рећи да је лексикон, у овом случају српског језика, нарочито осетљив индекс историјских, социокултурних и технолошких промена. Имајући све ово у виду, не чуди чињеница да је енглески језик као језик англосаксонске културе постао доминантан у односу на све друге језике и сам се раслојавајући и разубујући на варијетете. Међутим, таква глобална раширеност енглеског језика само је последица развоја цивилизације, чији је он представник и симбол.

Ми ћемо се у нашем раду бавити утицајем енглеског језика на српски са становишта социолингвистике, те контактне лингвистике, па у складу с тим можемо говорити о једном специфичном варијетету српског језика – англо-српском језику. Најпре ћемо поћи од општих теоријских поставки за разматрање варијетета у језику на основу низа социолингвистичких и лингвистичких параметара, затим ћемо говорити о англицизмима или позајмљеницама, њиховом статусу у друштву, оправданости употребе појединих англицизама и семантичкој адаптацији, уз наглашавање да англицизме треба прихватити првенствено уколико су потребни за означавање новог појма или нове нијансе у значењу.

Једна од области у којој је присуство новијих англицизама знатно изражено јесте и област медија, што не изненађује ако се има у виду да се у савременом свету вести у великој мери примају преко америчких и британских медија, односно да су изворне вести обично на енглеском језику и треба их превести на локалне језике. Ако се узме у обзир да се вести шире веома брзо, постаје јасно зашто се посеже за англицизмима и да се у највећој мери управо захваљујући медијима примећује велики утицај енглеског језика не само на нивоу лексике већ и у синтаксичким конструкцијама. Наиме, српски лингвисти ову варијанту дискурса обично називају англосрпским језиком – у питању је термин за језичку творевину која настаје последњих деценија интензивном англизацијом српског језика. Корпус смо ограничили на електронску верзију магазина *Блиц* и *Новости* за 2017/18. годину, при чему треба истаћи да ћемо наше истраживање ограничити на поље спорта. С обзиром на ограниченост корпуса, не можемо са сигурношћу тврдити да су анализирани примери спортске лексике поуздан

показатељ стварних тенденција. Наш обрађен узорак представља микроанализу, и добро полазно становиште за неко свеобухватније и детаљније будуће истраживање које би обухватило и друга поља поред спорта, као и већи број магазина у ширем временском оквиру.

Циљ овог рада је да покаже неодвојивост језика од спорта, односно утицај који један глобални језик као што је енглески има на специфичну спортску терминологију другог језика, у нашем случају српског језика. Такође, сврха овог рада је да покаже колико је распрострањена употреба англицизама у спортској терминологији, као и да отвори дискусију о оправданости преузимања стране терминологије у великој мери. С тим у вези, овај рад је подељен на целине које се баве семантичком адаптацијом англицизама у спортској терминологији, оправданошћу увођења великог броја позајмљеница у спортску терминологију те често постављаним питањем односа националног идентитета и високог степена коришћења позајмљеница.

1.1. Језици у контакту и последице

Последњих година је присутно мишљење да српски језик губи свој идентитет под утицајем енглеског језика, што се најбоље може сагледати у анализи лингвистичких и функционалистичких особености језика нових медија (пре свега, дневне штампе, као и веб-страница часописа и друштвених мрежа) који су заслужни за „кварење” српског језика. Различити језици долазе у додир ако су у географском или у културном контакту, а у савременом свету готово да нема језика и културе који нису у контакту са енглеским језиком и англофоним културама, првенствено америчком. Последице оваквог контакта су разноврсне, а најупадљивије су: језичко позајмљивање, интерференција и промена кодова. Последице културног контакта разних језика са енглеским и огромног утицаја енглеског на њих могу се посматрати и као својеврсни процес хибридизације. Сапир нам говори о томе да је лексиколошки утицај енглеског језика пре 20. века био прилично скроман (Sapir 1921: 201), док већ на почетку 21. века ситуација је знатно другачија. Према Готлибу (2004: 40), престиж енглеског језика у свим сегментима друштва, огромна популарност англоамеричких производа у медијима, интензивна настава енглеског језика за све узрасте и велики међународни контакти Европљана довели су до отворености за перцепцију енглеског језика као што то никада раније није било. Када се ради о утицају енглеског на српски, настао је термин англосрпски употребљен да означи утицај енглеског на српски у сфери лексике, фоноло-

гије, морфологије и синтаксе, у језику медија, науке, економије, технике и поп културе, а који користе углавном млађи, урбани, релативно образовани говорници у Србији (Šević 1996, 2000). Ма како ово одређење било уопштено и непрецизно, оно недвосмислено указује да је препознат феномен контакта између енглеског и српског, као и последице тог контакта. У контакту два или више језика долази до разних међусобних утицаја који су најчешће предмет социолингвистичких, контактнolingвистичких, историјсколингвистичких и контрастивних студија. За разматрање варијетета *англосрпски* од посебног значаја су језичко позајмљивање и промена кодова које ћемо представити у најкраћим цртама, задржавајући се само на дескриптивном нивоу, без покушаја да увиде до којих смо дошли организујемо у кохерентан и свеобухватан теоријски модел језичког позајмљивања, промене кодова, контактних појава уопште и ширих општелингвистичких поставки, јер би то умногоме превазилазило предвиђене оквире овог рада.

Језичко позајмљивање схватамо у врло општем смислу, онако како га дефинишу Томсон и Кофман²: „матерњи језик је очуван, али и промењен укључивањем страних речи” (1991: 37). Када се ради о корисницима језика, позајмљенице могу користити и једнојезични говорници, док се код промене кодова по правилу ради о извесној, или чак избалансираној двојезичности (Savić 1996: 24–31). Промену кодова ћемо дефинисати најопштије као мешање елемената два језичка варијетета у оквиру истог исказа или текста (према Savić 1996: 24, а много детаљније у Savić 1996: 24–31; Dimitrijević-Savić 2010: 19–25). Да ли ће промена кода бити обележена или необележена зависи од међусобних односа чланова заједнице, социопрагматичких функција које говорник жели да постигне својим исказима и његовог језичког знања. На основу овако укратко представљених појмова језичког позајмљивања, промене кодова и увида у варијетете српског језика, настале под утицајем енглеског, може се претпоставити да је у случају англосрпског на делу језичко позајмљивање.

1.2. Раслојавање језика и варијетети

Једно од основних полазишта у овом раду јесте добро позната социолингвистичка чињеница да ниједан језик не представља монолитни, хомогени и јединствени ентитет већ се испољава кроз мноштво варијација зависно од низа друштвених и културних чинилаца. Те варијације у избору и употреби

² „The incorporation of foreign features into a group’s native language by speakers of that language: the native language is maintained but is changed by the addition of the incorporated features.”

средстава којима језик располаже у вези су с процесом раслојавања језика које може бити функционално, социјално, индивидуално и територијално, а којим настају различити функционални стилови, социолекти, идиолекти и дијалекти (Radovanović 1979: 63–82)³.

Основно питање које можемо поставити јесте о каквој се врсти раслојавања ради у случају англосрпског језика. Како ову варијанту користи првенствено градско становништво, могли бисмо је сматрати специфичним урбаним дијалектом, поготово имајући у виду ставове Бугарског (2009: 83–85) о урбаној дијалектологији као грани социолингвистике, чији је циљ откривање и објашњавање варијација које постоје у језичкој пракси социјално стратификованог градског становништва. Такође, с обзиром на то да се варијанта англосрпски везује за употребу у српској говорној средини, могло би се сматрати да се ради и о територијалном раслојавању. Међутим, имајући у виду пре свега то да се англосрпски користи у специфичним друштвеним ситуацијама и да осликава разлике између појединих друштвених средина и група, најрелевантније би било посматрати га као социолект. На крају, не треба заборавити ни функционални аспект употребе англосрпског, а то је да су избор и употреба одређених језичких средстава који представљају англицизме у најширем смислу те речи у вези с посебним потребама говорника које намећу домен, ситуација, професија или тематика, па га тако можемо посматрати и као карактеристику неких посебних функционалних стилова, рецимо, језика рекламе или медија. Имајући све наведено у виду, сматрамо да је за варијацију српског језика насталу под утицајем енглеског најбоље користити неутрални термин варијетет, у значењу „било који групно одређени појавни облик неког језика, било то одређење географско, социјално, професионално или какво друго” (Bugarski 2009: 91).

Прћић (2005: 56–57) сматра да је англосрпски језик нови варијетет српског језика, али наглашава и да англосрпски никако не обухвата сваки утицај енглеског језика на српски, него само оно што чини неоправдане и објективно непотребне иновације настале под утицајем норме из енглеског језика. Другим

---

³ Ово нису једини параметри за раслојавање језика. Узима се да су најзначајније категорије раслојавања нашег књижевног језика: територијално раслојавање са своја два вида – дијалекатским и варијантним, социјално раслојавање које даје разне социолекте и функционално раслојавање које даје разне функционалне стилове књижевног језика (Stanojčić, Porović, 2004: 20). Најзначајније категорије раслојавања нашег књижевног језика према мишљењу других аутора су: територијално раслојавање са своја два вида: дијалекатским и варијантним; социјално раслојавање које даје разне социолекте; функционално раслојавање које даје разне функционалне стилове књижевног језика; полно раслојавање; старосно раслојавање.

речима, то је врста српског језика који све више одступа од својих норми и све више бива употребљаван према нормама енглеског језика.

2. Појам англицизма и језички пуризам

О позајмљеницама, односно англицизмима постоји много научних радова од којих многи заступају гледиште да њихово усвајање и одомаћивање представља природан процес с обзиром на распрострањеност и улогу коју је енглески језик заузео у друштвеном и културном животу на глобалном нивоу. Један од чувених југословенских филолога који се бавио овим питањем је и Рудолф Филиповић, који у својој књизи *Англицизми у хрватском или српском језику: поријекло, развој, значење* оценио да се стране речи „у процесу језичког позајмљивања адаптирају и интегрирају у језик-прималац, па као посуђенице попуњавају празна мјеста у вокабулару тог језика” (Filipović 1990: 15). Под термином англицизам у овом раду подразумеваћемо реч или израз из енглеског језика која је пренета у српски језик, а која може имати различит степен интегрисаности у систем српског језика (Prčić 2005: 59). Повећање броја страних речи последњих година XX века, као резултат процеса интернационализације, интелектуализације и урбанизације језика, карактерише све европске језике, укључујући и српски. Разлика је у томе што различити језици реагују на различите начине и у различитом степену примају енглеске називе: неки језици су отворени за стране утицаје и лако примају нове речи које добијају статус позајмљеница, док се други, они са јаком пуристичком традицијом, труде да већину нових страних елемената преведу на свој језик. Англицизми у српски језик продиру као резултат језичких контаката ова два језика до којих долази у конкретним културним и друштвеним везама. Утицај енглеског језика на српску културу је велики, с обзиром на његову доминантну улогу у међународним политичким односима, дипломатији, трговини, стручној терминологији и поп култури. Као резултат глобализације, а у вези с тим и позиције енглеског језика као глобалног медија комуникације (*lingua franca*), говорници српског језика подлежу преузимању енглеских речи за именовање нових појава, концепата и других вредности.

Већина лингвиста сматра да стране речи треба оцењивати са становишта неопходности њихове употребе, када ове речи именују предмете или појаве којих нема у домаћем језику, или кад оне именују неку семантичку или стилску нијансу која нема домаћи еквивалент. У ЈП⁴ (1991: 35) „преузимање

⁴Језички приручник.

речи из других језика један је од најважнијих начина богаћења речника, то се посебно односи на интернационалну лексику. С друге стране, непожељно је уношење речи за које не постоји функционална оправданост, такве речи треба псеудонорма заменити домаћим речима истог значења”. у ЈП се истиче предност домаћих речи у односу на позајмљене, и то често на плану језичке правилности – „јер стране речи нарушавају језичку структуру”. Као пример „немилосрдног прогона” наводе се и позајмљенице које улазе у српски језик неприлагођеног облика, непрецизног значења или функције, чија употреба представља „језичку грешку” (ЈР 1991: 34, 158).

У литератури се поставља питање: да ли бити „пуриста” или „интернационалиста”. У СХЈ⁵ пуризам је дефинисан као чишћење језика од страних речи и израза, тежња да се властити језик ослободи од страних примеса или пак дијалекатских говорних особина (СНЈ 1972: 392). Пуристи сматрају да ће употреба туђица уништити језик који их прима, међутим, не треба искључити и одбацили стране речи из употребе већ пронаћи праву меру, користити их ако не постоји адекватна српска реч. Већина туђица је данас незаменљива у терминологијама науке, технике, индустрије, медицине, политике и других делатности. Екстремна употреба англицизама може довести, како Прћић (2005: 183) каже, до „језичког англохолизма” који се „може описати као опијеност неконтролисаним уношењем свакојаких појава и елемената из енглеског језика у српски, што се често означава и као културолошки статусни симбол”. Прћић сматра да није само довољно забранити туђице и користити наше „лепе народне изразе” него даје исцрпну социолингвистичку анализу онога што назива „немарни функционални стил” (2005: 22), односно даје приказ целокупног стања нашег језика створеног заједничким дејством слабог школства, небриге за језичку културу, лоших преводилаца, полуобразованих новинара и свеприсутне комерцијализације. Сматрамо да се треба позабавити овим проблемом у будућности и наћи адекватно решење.

3. Употреба и оправданост англицизама

Како је то већ речено раније, предмет нашег рада биће англицизми у сфери спорта из корпуса електронских верзија текстова у новинском дискурсу. Рад треба да одговори на два питања: у коликој мери је употреба појединих англицизама оправдана/неоправдана, односно какав је њихов статус у друштву, и у којој мери су ти англицизми семантички адаптирани. Поставља се питање да

⁵ Српскохрватски језик, енциклопедијски лексикон „Мозаик знања”.

ли је све већа употреба англицизама оправдана и да ли је потребна, што доводи до следећих запажања о оправданости англицизама у оба језика. Већином се лингвисти са обе стране слажу око тога да треба бити пажљив с употребом нових речи преузетих из енглеског језика, а ставове лингвиста можемо илустровати помоћу Прћићевог приказа оправданости англицизама у српском језику (Prčić 2005:120).

1. Англицизам је сасвим неоправдан уколико већ постоји домаћа или одомаћена реч или израз за дати страни садржај.
2. Англицизам је неоправдан уколико постоји могућност превођења страног садржаја применом продуктивних морфосинтаксичких и семантичких средстава српског језика.
3. Англицизам је условно оправдан уколико нуди могућност упадљивије краћег и економичнијег изражавања новог или постојећег садржаја од домаће или одомаћене речи или израза.
4. Англицизам је оправдан уколико уводи нову нијансу значења у систем језика- примаоца.
5. Англицизам је сасвим оправдан уколико уноси сасвим ново значење у систем језика-примаоца и тиме попуњава неку лексичку и/или појмовну празнину.

С друге стране, ако бисмо у потпуности затворили врата новим речима, може доћи до језичког пуризма, што за језик у данашње време брзог развоја света и свеобухватне глобализације можемо рећи да није добро решење. Већином српски лингвисти подржавају оправдане англицизме, односно употребу истих када се англицизам не може превести на одговарајући начин. Ранко Бугарски (1996: 24) такође истиче да су стране речи данас неопходне, уз употребу истих са знањем и мером, док Иван Клајн у једном интервјуу у листу *Политика* истиче да „никада ниједан језик није ’угинуо’ због позајмљених речи, иако су у многим земљама пуристи предвиђали да ће језик ’пропасти’, ’изгубити душу’, ако се не забране туђице. Ако српски језик не преживи, то ће бити само зато што српски народ неће моћи да преживи од привреде у својој земљи.”⁶

У нашој анализи оправданости, с обзиром на то да је класификација Прћића веома детаљна и прецизна, англицизме ћемо према оправданости класификовати на:

1. неоправдане англицизме у које ћемо сврстати и сасвим неоправдане и неоправдане;

2. оправдане англицизме у које ћемо сврстати и условно и сасвим оправдане англицизме.

Све речи страног порекла иначе се могу поделити на оне које су преузете у изворном, изговорном облику и оне које постану одомаћене чињеницом да имају широку употребу и да стварају нове речи и тиме постају део речничког фонда српског језика, дакле нису више само позајмљене речи. Без обзира на то да ли се преузимају у изворном облику и нису још увек одомаћене, или су уклопљене у систем српског језика, можемо извести закључак да се све те лексеме уводе углавном из два разлога: а) *да би се указало на појаву до сада непознату у друштвено-психолошком опсегу језичког осећања говорника српског језика* или б) *као синоними већ постојећим терминима за поједине појаве*. У првој категорији не поставља се питање оправданости. С обзиром на то да немамо адекватан термин за одређени појам, привремено ће страни термин бити једини могућ. Они који заговарају тезу језичког пуризма сматрају да нам нису потребне стране речи ако већ имамо домаће речи, јер ће стране речи истиснути домаће под утицајем веће заступљености у медијима.

Стране речи енглеског порекла које су се појавиле у српском језику последњих деценија присутне су у различитим сферама језичке употребе: у језику науке као многобројни термини, поготово у таквим гранама као што су компјутерска терминологија и електротехника, у економији, у модерној музици, и чак у омладинском жаргону, што показује да је процес ширења англицизама захватио, поред писаног језика, и сфере усменог комуницирања. Неумерено користећи англицизме, омладина на тај начин прати светску језичку моду. Према Прћићу (2005: 150), могу се издвојити две тенденције коришћења англицизама: *статусна* и *струковна*. Док је струковна мотивисана веровањем стручњака да англицизми „на прави, аутентичан и убедљив начин изражавају одређено стручно значење”, статусна тенденција заснива се на уверењу да је употреба англицизама престижна (модернија, елегантнија).

4. Семантичка адаптација англицизама

Када је у питању семантички ниво, Филиповић каже да се у семантици помиње „шест главних узрока семантичке промене: 1) лингвистички узроци; 2) повијесни узроци; 3) социјални узроци; 4) психолошки узроци; 5) страни утјецај као узрок семантичке промене; 6) потреба за новом ријечи као узрок семантичке промене” (Filipović 1986: 158). Семантичке промене које настају код позајмљеница могу бити: промене у семантичкој екстензији,

елипса, метонимија, пејоризација и амелиорација. Неки аутори овим променама додају и метафору, синонимију, антонимију, хипонимију и полисемију. У овом раду ћемо се бавити семантичком екстензијом. Према Филиповићу (1971: 137–139), постоје три врсте промена у случају семантичке адаптације и лако се могу пребацити на језички контакт између енглеског и српског језика.

1. Када при преузимању енглеске лексеме не постоји промена у семантичком пољу, такву семантичку екстензију називамо нултом. Ова адаптација предвиђа пренос потпуног значењског опсега модела на реплику – и у једном и у другом случају значењска референца је иста. Ова семантичка екстензија подразумева да се одређена лексема потпуно интегрише у српски језички систем, док њено значење „остаје непромењено и потпуно одговара значењу у енглеском језику” (Filipović 1971: 137).
2. Суужење значења је честа језичка промена која „почиње са специјализацијом од опшег значења на техничко”, тј. значење карактеристично за одређену област (Filipović 1971: 138).
3. Проширење лексичког значења настаје након што се трансферска реч потпуно адаптира и постане стабилна у језику-примаоцу. Новодобијена значења немају никакве везе са енглеским као језиком даваоцем. Ову појаву карактерише лабављење оригиналног значења у језику-примаоцу. Приликом преузимања лексеме она губи на интензитету и прецизности, а добија на опсегу (Filipović 1971: 139).

Семантички усвојен англицизам је онај који је учвршћен у структури језика-примаоца и у њему твори, као и остале домаће речи, реченичне везе и спојеве. Међутим, често долази до неразумевања значења нове речи, па самим тим до лоше употребе исте и до померања њеног значења. За разлику од изворних израза, страни изрази нису лако разумљиви за људе различитих друштвених класа, узраста и образовних нивоа, и зато њихова употреба често изазива подељена мишљења у друштву и неслагања међу лингвистима да ли их треба користити и на који начин.

5. Анализа семантичке адаптације англицизама

1) Нулта семантичка екстензија

Сви наведени примери припадају спортској терминологији. Они су у процесу интеграције у српски језик прошли фазу фонолошког прилагођавања, а

преузети су као лексеме које су означавале неки нови концепт, за који у одређеном тренутку није било одговарајуће лексеме у српском језику. Примери нулте семантичке екстензије у спортској терминологији из нашег корпуса су: *пол-позиција* (*pole position*), *спринт* (*sprint*), *трансфер* (*transfer*), *плејоф* (*play off*), *спаринг-партнер* (*sparing partner*), *фифти-фифти* (*fifty-fifty*), *хет-трик* (*hat-trick*), *џогинг* (*jogging*), *фјнал-фор* (*final for*), *центарфор* (*centre four*).

До сада код ових лексема нису забележене промене у семантичкој екстензији, а да ли ће до неких измена доћи у будућности тешко је оценити.

1) Британцу *пол-позиција* у последњој трци сезоне. Хамилтон испред Росберга и Раиконена у Абу Дабију (www.novosti.rs, 26. 11. 2016).

Уместо енглеског израза *pole position* (пол-позиција), могао би се користити израз *стартно место*, јер је значење исто (место са којег се креће, старт).

2) *Спринт* у част ослобођења: Традиционална трка од Теразија до Андрићевог венца (www.novosti.rs, 22. 10. 2017).

Англицизам *спринт* води порекло од енглеске речи *sprint* и има исто значење као и у српском језику: трчање на краткој стази, такмичење у брзини (Vujačklija 1980: 868).

3) Ипак, како тврди председник зеничког клуба Јасмин Мемичевић, њих је посебно наљутио бањалучки клуб, који је за *трансфер* Марковића, кроз директне контакте са играчем, покушао заобићи управу клуба (www.blic.rs, 22. 12. 2017).

У спортском се речнику засигурно може наћи англицизам *трансфер*, и он означава прелазак спортисте у други клуб. Води порекло од енглеске речи *transfer* која значи: преношење, пренос (Filipović 2004: 1178).

4) Пословна лига у малом фудбалу: Гужва за место у *плејофу* (www.blic.rs, 21. 7. 2017).

5) Најуспешнији клубови у мушкој конкуренцији су Игокеа и Стонотениски клуб „Мостар”, а у женској конкуренцији стонотениски клуб „Спин 2012” и кошаркашки клуб „Play off”, док је најуспешнија селекција мушка кошаркашка репрезентација (www.blic.rs, 26. 1. 2018).

Play off је још једна од типичних енглеских фраза које се користе у спорту, а на српски би се то могло превести као *доигравање*, али многима је звучније користити енглески израз. Налазимо га као ортографски прилагођен израз српском језику у примеру 4. и као нетранскрибован израз у примеру 5.

б) Кеџмановић је био *спаринг-партнер* многим звездама „белог спорта” на завршном турниру прошле године, али највише воли да купи форе од Новака (www.novosti.rs, 12. 2. 2018).

Енглеска реч *sparring partner* има два значења: а) противник на тренингу у боксу; б) противник у спору. У Вујаклији (1980: 862) за појам *спаринг-партнер* проналазимо објашњење како је то противник на тренингу (најчешће у боксу).

7) Изгледи су *фифти-фифти* да ће победити Партизан (www.blic.rs, 27. 10. 2016).

Поред тога што је англицизам *фифти-фифти* ортографски прилагођен српском језику, занимљива је у овом случају употреба енглеског језика, јер се врло лако могло написати да су изгледи изједначени, међутим, коришћење овог израза доприноси звучности саме вести. Израз води порекло од енглеске речи *fifty-fifty* (Filipović 2004: 405), што значи делити једнако попола, на два једнака дела.

8) Бразилац је затим у 66. постигао први погодак у дресу новог клуба, и то на феноменалан начин, да би коначан резултат и први *хет-трик* ове године „оверио” Суarez (www.novosti.rs, 24. 2. 2018).

Хет-трик је израз који води порекло од енглеске речи *hat-trick* и користи се у спортском жаргону, у значењу да је нека особа постигла три погодка.

9) Почните од два сата кондиционог тренинга, у обзир долазе: нордијско ходање, *џогинг*, вожња бицикла, вожња ролера и пливање.

Англицизам *џогинг* води порекло од енглеске речи *jogging* и у речнику Филиповића (595) преведен је као трчање ради кондиције.

10) Арена већ почиње са припремама за *фајнал-фор* Евролиге (www.novosti.rs, 11. 9. 2017).

Фајнал-фор Евролиге је актуелни формат завршнице Евролиге и представља тродневни догађај током којег клубови који су прошли четвртфинале одлучују о титули европског клупског првака у кошарци.

11) *Центарфор* Србије, и најбољи стрелац орлова у квалификацијама за Мундијал у Русији, синоћ је опет погодио мрежу ривала (www.novosti.rs, 26. 2. 2018).

Англицизам *центарфор* у Вујаклији (1980: 1028) има значење средњи играч у нападу, у фудбалу.

2. Сужење значења

Примери сужења значења су: *дерби* (*derby*), *лидер* (*leader*), *сингл* (*single*), *гол* (*goal*), *сет* (*set*), *фер* (*fair*), *драфт* (*draft*), *рекорд* (*record*), *пенал* (*penal*).

12) *Дерби*, киша, колапс – велике гужве широм града, посебно око аутокоманде (www.blic.rs, 13. 12. 2017).

Англицизам који се често јавља је *дерби*, који се може заменити српском речју *утакмица*. Упркос томе што постоји српска реч за наведени англицизам, све се чешће користи *дерби*, како у новинским чланцима тако и на интернету и на телевизијским програмима. Енглеска лексема *derby* има следећа лексичка значења: а) спортска утакмица/меч/такмичење/догађај између два ривала из истог града; б) годишње спортске трке код Епсома; в) полуцилиндар (Filipović 2004: 282). Англицизам *дерби* нема додатних лексичких значења, али му недостаје значење: коњске трке и полуцилиндар, тако да је дошло до благог сужења значења.

13) Наду домаћина који чека кикс *лидера* групе Французи су угасили серијом 4:0 (www.novosti.rs, 21. 1. 2018).

Лексема *leader* има више различитих значења: а) вођа, предводник; б) председавајући, председник, водитељ; в) управник, командант; г) уводни чланак, д) највиша грана, ђ) тетива, жила. Можемо видети да се лексема *лидер* јавља у политици, спорту, војсци, музици. У Вујаклији (1980: 506) показује слична значења као што су управник, вођа, првак, уводни чланак у новинама, осим значења грана, тетива, тако да можемо рећи да долази до благог сужења значења. Уместо англицизма *лидер* можемо користити израз учесник у спортском (групном) такмичењу који граби напред, предводник.

14) У недељу су на програму два *сингл меча*, а састаће се Лајовић и Квери, односно Ђере и Изнер (www.novosti.rs, 31. 1. 2018).

Лексема *сингл*, која је настала од енглеског облика *single*, у спортској терминологији, како у српском тако и у енглеском језику, означава игру са једним играчем на свакој страни (Vujačlija 1980: 844). Енглеска реч *single* има више различитих значења поред овог спортског значења које је српски језик преузео: а) једнокреветна соба; б) сингл-плоча (музичка грамофонска плоча која на свакој страни има само једну композицију); в) особа која није у вези, која је сама (неожењен, неударена), па тако долази до сужења значења будући да лексема *single* у енглеском језику означава и нешто појединачно, појединачни комад,

као и једносмерну железничку карту (Filipović 2004: 1116). Треба напоменути да се лексема *single* у енглеском језику јавља као именица, придев и глагол.

15) Кеирош се присетио утакмице Ирана и Аргентине са Мундијала 2014. године у Бразилу, када је Меси у надокнади времена постигао победоносни *гол* (www.novosti.rs, 28. 2. 2018).

Лексема *гол* настала је од енглеског облика *goal*. Ова лексема преузела је два значења која има у енглеском језику, а то су: капија код фудбала и осталих игара лоптом, убацивање лопте у капију при фудбалским и другим лоптачким утакмицама (Vujačklija 1980: 178). Поред ова два значења, врата и постигнутог гола, лексема *goal* у енглеском језику још значи циљ, мета, тако да можемо видети да је дошло до сужења значења (Filipović 2004: 482).

16) Судија Силић је максимално сецкао игру, доносио је невероватне одлуке, а пример је то што је играч Звезде избацио лопту у *гол-аут*, али је упркос томе досуђен корнер (www.blic.rs, 14. 10. 2017).

17) Крајиновић изгубио први *сет* 6:0, па победио Фабијана у Дубаију (www.novosti.rs, 27. 2. 2018).

Српски језик преузео је из енглеског језика више значења ове лексеме, па је тако у спорту *сет* део игре у тенису, одбојци, стоном тенису, бадминтону, у музици низ композиција које чине целину, гарнитура, комплет, колекција одређених ствари (одевни предмети, прибор за јело), у филму је сет сцена за снимање филма, декор, опрема. Али лексема *set* у енглеском језику има и многа друга значења, као што су: а) залазак (сунца); б) држање (главе, тела); в) струјање, струја; г) апарат, уређај; д) друштво људи исте врсте, занимања, способности (Filipović 2004: 993).

18) Овом приликом захваљујући Кошаркашком савезу Србије који је обезбедио да се завршни турнир националног купа одигра у *фер* условима (www.novosti.rs, 20. 2. 2018).

У енглеском језику лексема *fair* има више значења, а српски је преузео само једно: частан, поштен. Поред овог значења, лексема *fair* у енглеском језику има и друга значења: а) леп, плавокос, светао; б) љубазан, угодан, пријатан; в) повољан, добар, задовољавајући; г) ведар, чист, бистар, јасан; д) праведан, искрен, честит, поштен, фер; ђ) сајам. Треба напоменути да се лексема *fair* у енглеском језику јавља као именица, придев и прилог.

19) Ристић се опростио од Аризоне, следе дипломски НБА и *драфт* (www.novosti.rs, 16. 3. 2018).

Лексема *драфт* води порекло од енглеског облика *draft*. У српском језику има два значења: значење везано за спортску терминологију: у САД систем којим се у клубовима у професионалној лиги (кошарци, хокеју, рагбију) одређује са којим играчима могу потписати уговоре, и скица, план, нацрт, док у енглеском језику има и додатна значења, као што су: а) вучење, теглење; б) доза лека, чаша пива, удах цигарете; в) одред војника; г) меница; д) нацрт, план, скица. У енглеском језику јавља се као глагол и именица.

20) Ву Дађинг је освојио злато резултатом 39584 секунди и поправио сопствени светски *рекорд*, који је поставио само неколико сати раније у финалној трци (www.novosti.rs, 22. 2. 2018).

Лексема *рекорд*, која је настала фонолошком адаптацијом енглеског облика *record*, преузела је из енглеског језика значење највећи успех постигнут у нечему, нарочито у неком такмичењу. Поред поменутог значења, ова лексема у енглеском језику значи још и: а) записник, протокол; б) списи, акти, архив, записи, извештај; в) грамофонска плоча. Јавља се и у облику глагола и именице.

21) Борац поражен, „непожељни” Шеховић свирао *пенал* за Младост (www.blic.rs, 4. 11. 2017).

Лексема *пенал* преузела је из енглеског језика два значења, а за нас је значајно оно у фудбалу: казнени ударац који се изводи са удаљености од једанаест метара на голу кажњене стране. Поред поменутог спортског значења, *пенал* – како у српском тако и у енглеском језику – означава и казнени ударац за начињен прекршај у казненом простору и у неким другим спортовима. Друго значење је: новац који се даје због неиспуњења уговорних обавеза.

Све поменуте лексеме су примери сужења семантичког значења. Како се ради о полисемичним енглеским лексемама, српски језик преузео је више од једног значења ових лексема. Акцент у нашој анализи био је у преузетим значењима у оквиру спортске терминологије. Из свега наведеног се види да су све лексеме презеле енглеска спортска значења без икаквих промена.

3. Проширење значења

Примери проширења значења: *скаут* (*scout*), *корнер* (*corner*), *аут* (*out*), *рекет* (*racket*), *нокаут* (*knockout*).

22) Били сте директор Сарајева, па члан Управног одбора, једно време и *скаут*, да ли сте још у клубу? (www.novosti.rs, 8. 7. 2017).

Енглеска лексема *scout* има више значења: а) извиђач; б) извиднички брод, извиднички авион; в) чувар; г) стари пријатељ; д) патрола ауто-мото савеза (Filipović 2004: 975). Англицизам *скаут* у Вујаклији (1980: 852) има значење извиђач, члан међународног, омладинског савеза извидника, али добија и ново значење у спортској терминологији: означава особу који прати утакмице и одабира потенцијалне играче за одређену екипу, тако да можемо говорити о проширењу њеног значења.

23) Судија Силић је максимално сецкао игру, доносио је невероватне одлуке, а пример је то што је играч Звезде избацио лопту у гол-аут, али је упркос томе досуђен *корнер* (www.blic.rs, 14. 10. 2017).

Енглеска лексема *corner* има више значења, а њен адаптирани облик *корнер* задржао је, као и лексема преузета из енглеског језика, само једно значење – ударац из угла. Ова лексема, осим значења ударац из угла, који је српски језик преузео из енглеског, у српском добија још једно значење, а то је простор иза гол-линије. Ово значење лексема *корнер* нема у енглеском језику. Лексема *корнер* је, поред значења које је преузела из енглеског језика, попримила и једно ново значење које не постоји у енглеском језику. Дакле, ова лексема је проширила своје првобитно значење.

24) Уместо лаког завршетка гема, Ђоковић четири лопте шаље у *аут* и „помаже” противнику да направи брејк (www.novosti.rs, 28. 1. 2018).

Слична је ситуација и са енглеским прилогом *out*. Овај прилог при преласку у српски језик мења се у именицу *аут*, а у тој промени садржана је и промена основног значења, тј. долази до проширења значења унутар једног подручја спортске терминологије. У српском језику ова лексема значи избацивање лопта изван игралишта. Израз *тајм-аут* означава паузу за време једне спортске утакмице.

25) Први *рекет* света је већ на старту направио брејк и повео са 2:0 (www.novosti.rs, 20. 10. 2017).

26) Звезди треба класична петица као што је био Кузмић да брани *рекет* и блокира обруч који је под противничким кошом нон-стоп на офанзивном скоку (www.blic.rs, 11. 10. 2017).

Лексема *рекет* настала је од енглеског облика *racket* односно *racquet*. Може да означава реквизит којим се удара лопта у тенису и стоном тенису, простор испод коша у кошарци, али и незаконито присвојен новац, уцењивање, изнуђивање, отимање (Filipović 2004: 884). У новије време, овај англицизам почео је да означава и особу која се бави тенисом.

27) Од наредне сезоне у Лиги шампиона и Лиги Европе биће уведено правило четврте измене у случају продужетака у *нокаут* фази (www.blic.rs, 23. 3. 2017).

Енглеска лексема *knockout* користи се у боксу и односи се на ударац задат противнику због којег ће противник остати на земљи (Filipović 2004: 610), али у српском језику значење се проширило и на такмичарску терминологију у којој означава фазу такмичења у којој се игра на испадање.

Негде можемо видети да је дошло до слабљења интезитета њиховог значења: *дерби* (*derby*), *лидер* (*leader*), *сингл* (*single*), *гол* (*goal*), *сет* (*set*), *фер* (*fair*), *драфт* (*draft*), *рекорд* (*record*), *пенал* (*penal*), као и укључивања нових елемената у њихово значењско поље: *скаут* (*scout*), *корнер* (*corner*), *аут* (*out*), *рекет* (*racket*), *нокаут* (*knockout*) – сужење и проширење значења, али фреквентан је и велики број лексема као што су: *пол-позиција* (*pole position*), *спринт* (*sprint*), *трансфер* (*transfer*), *плејоф* (*play off*), *спаринг-партнер* (*sparing partner*), *фифти-фифти* (*fifty-fifty*), *хет-трик* (*hat-trick*), *џогинг* (*jogging*), *фајнал-фор* (*final for*), *центар-фор* (*centre four*), у којима нису забележене промене у семантичкој екстензији.

6. Класификација англицизама на основу њихове оправданости

Англицизми су оправдани уколико нуде могућност упадљиво краћег и економичнијег изражавања новог или постојећег садржаја од домаће или одомаћене речи или израза, уколико уводи нову нијансу значења у систем језика-примаоца и уноси сасвим ново значење у систем језика-примаоца те тиме попуњава неку лексичку и/или појмовну празнину (Prčić 2004: 120).

У наставку ћемо представити примере англицизама које сматрамо оправданим, те ћемо образложити њихову оправданост, тј. коришћење стране речи уместо домаће. Дефиниције и објашњења појмова преузимали смо из српских речника страних речи и из речника енглеског језика. Према нашем мишљењу, оправдани англицизми су: *џогинг* или трчање ради кондиције; *фајнал-фор* који се односи на завршницу Евролиге и представља тродневни догађај током којег клубови који су прошли четвртфинале одлучују о титули европског клупског првака у кошарци; *центарфор* или средњи играч у нападу у фудбалу; *спринт*

односно трчање на кратким стазама; *лидер* или учесник у спортском (групном) такмичењу који граби напред, предводник; *сингл* који означава игру с једним играчем на свакој страни; *сет* као део игре у тенису, одбојци, стоном тенису, бадминтону; *драфт* као систем у САД којим се у клубовима професионалне лиге (кошарци, хокеју, рагбију) одређује с којим играчима могу потписати уговоре; *рекорд* или највећи успех постигнут у нечему, нарочито у неком такмичењу; *пенал* или казнени ударац који се изводи са удаљености од једанаест метара на голу кажњене стране; *скаут* или човек који прати утакмице и одабира потенцијалне играче за одређену екипу; *корнер* или ударац из угла; *аут* или избацивање лопте изван игралишта; *рекет* који може да означава и особу која се бави тенисом; *нокаут* или фаза такмичења у којој се игра на испадање.

Пошто на основу дефиниција из речника видимо да енглески спортски термини нуде краће и економичније изражавање појма, а неки доносе и нову нијансу у значењу, сматрамо их оправданим. Наведене англицизме сматрамо оправданим, јер имају све одлике које оправдани англицизам, по дефиницији, треба да поседује, тј. ниједан од њих не може бити замењен једном речју која би тачно и прецизно описала дати појам. Неки од њих још увек нису уврштени у речнике нових речи, што још више потврђује потребу за њима, тј. за њихове садржаје не постоје друге или можда боље речи или изрази. Како нису постојали адекватни спортски термини у српском језику, постојала је потреба за попуњавањем језичких празнина путем језичког позајмљивања. Енглески спортски термини адаптирали су се на фонолошком и морфолошком нивоу. Они су имали прецизна значења и како се није осећао утицај пуризма – није се тежило њиховом превођењу. С друге стране, следећи англицизми могли би се сврстати у неоправдане: *пол-позиција*, јер би се уместо тог англицизма могао користити израз *стартно место*; *трансфер* односно прелазак спортисте у други клуб; *плејоф* или доигравање; *спаринг-партнер* односно противник у тренингу; *фифти-фифти* или нешто што је изједначено; *хет-трик* или три погодка; *дерби* или утакмица; *гол* или погодак; *фер* или поштен.

Можемо приметити да оправданости у употреби ових англицизама уопште нема. Домаћи израз за исте појаве би био сасвим јасан и логичан. Нови израз исказан англицизмом не доноси никакав нови, напреднији оправдани садржај. Осим са стилског аспекта, ови англицизми не обогаћују језик-прималац. Другим речима, можемо исти садржај изразити употребом српских речи, и тиме ништа са значењске стране не мењамо, нити губимо. Дакле, у свим наведеним случајевима постоји домаћа или одомаћена реч која би у случају српског могла бити равномерно употребљена. Видимо веома честу употребу

сасвим неоправданог англицизма због тога што није пронађен одговарајући синоним у српском језику. Неоправдани англицизми се лако могу заменити домаћим или одомаћеним терминима, како нам то анализа примера показује, међутим, поставља се питање до које мере треба инсистирати на њиховој замени домаћим речима, како се не бисмо изложили језичком пуризму и његовим негативним странама. Доста наведених примера већ је дуго времена у језику присутно и активно, већина њих је нашла своје место и у лексичком систему те њихова употреба не доводи читаоце дневних новина у недоумицу и забуну. Читаоци дневних новина су већ дуго упознати с вокабуларом који се у њима користи, па се – с обзиром на то да спортску терминологију можемо на неки начин сматрати и спортским жаргоном – отварају даља питања колико су заиста ови неоправдани англицизми неоправдани. Ипак, морамо тежити ка томе да их користимо опрезно и да у њиховој употреби не претерујемо.

7. Закључак

У овоме раду разматрани су англицизми у језику штампе, и то у корпусу састављеном од електронске верзије чланака два српска дневна листа (*Новости* и *Блиц*) у области спорта. Циљ проучавања био је да се сагледа да ли су англицизми употребљени с разлогом или не (да ли су оправдани или неоправдани), какав је њихов статус, да ли су и у којој мери семантички адаптирани. Можемо закључити да у новинском дискурсу преовлађује велики број позајмљеница из енглеског језика. Неке позајмљенице су оправдане, поготово ако учимо да у српском језику не постоји адекватан термин за дату енглеску реч, а извођење нових језичких јединица на основу постојећих довело би до гломазног, језички неекономичног израза. С друге стране, има и оних позајмљеница за појаве за које већ имамо адекватне термине, чиме се пркоси законима језичке економије, па се стога ове речи сматрају неоправданим будући да у српском језику имамо адекватне изразе. С тим у вези, можемо говорити о једном специфичном варијетету српског језика – англосрпском језику, који представља хибрид енглеског и српског језика, врсту српског језика који све више одступа од својих норми те све више бива употребљаван према нормама енглеског језика.

Притом, учача се све чешћа појава да се позајмљенице не прилагођавају фонетски и морфолошки, и то најчешће из стилистичких разлога. Различити узроци изазивају настанак нових речи. Посматрано са становишта социолингвистике, настанак је изазван променама у друштву, уметности, технологији, техници, науци, моди. Говорили смо и о семантичкој екстензији и анализирали

англицизме на семантичком нивоу, при чему смо видели да може доћи до сужења или проширења постојећег значења, те смо уочили и да постоји велики број лексема у којима нису забележене промене у семантичкој екстензији. Врсте семантичких екстензија о којима је било речи су: нулта семантичка екстензија, сужење семантичког значења и проширење семантичког значења.

У језику српских медија (електронских), тачније у нашој анализи спортске лексике, могао се запазити знатан број нових англицизама, присутних у толикој мери да би употреба англицизама у средствима јавног информисања могла бити окарактерисана као „неодмерена” и „непримерена”, па чак и неоправдана. Због тога, ако се овај тренд настави, језик као једна од основа идентитета нације биће заувек изгубљен. Чињеница је да језички пуризам није могућ, али се ипак поставља питање у којој мери би употреба страних речи у свакодневном животу била прихватљива и на који начин се борити да се употреба страних речи задржи на неком одређеном, прихватљивом нивоу. С друге стране, паралелна употреба англицизама и њихових природних еквивалената ствара простор за семантичко и стилско богаћење језика, као и за слободу лингвистичког избора. Може се рећи да језик медија добро одражава опште трендове у друштву који се односе на употребу англицизама; стога је оправдано позабавити се овим питањем у будућности, те проучити актуелна издања српских медија и кроз остале сфере друштва, а не само спорта, како би се установило у којој мери су новији англицизми одомаћени и да ли преовлађују оправдани или неоправдани англицизми. Не треба избегавати стране речи, већ допринети развоју домаћег лексичког фонда, а да би се то постигло стручњаци и лингвисти требало би у будућности да се позабаве питањем очувања националне терминологије.

Извори

1. Дневни лист *Блиц*, доступно на: <http://www.blic.rs> (приступано 2017/2018).
2. Дневни лист *Вечерње новости*, доступно на: <http://www.novosti.rs> (приступано 2017/2018).

Литература

1. Бугарски, Ранко (1996), *Увод у општу лингвистику*, Београд: Чигоја штампа.
2. Бугарски, Ранко (2009), *Европа у језику*, Београд: Библиотека XX век.
3. Вујаклија, Милан (1980), *Лексикон страних речи и израза*, Београд: Просвета.
4. Gottlieb, Henrik (2004), „Danish Echoes of English”, *Nordic Journal of English Studies* 3/2, 39–65.

5. Димитријевић-Савић, Јована (2010), *Code-Switching: Structure and Meaning*, Крагујевац: ФИЛУМ.
6. Филиповић, Рудолф (1971), *Контакти језика у теорији и пракси*, Загреб: Школска књига.
7. Филиповић, Рудолф (1986), *Теорија језика у контакту: Увод у лингвистику језичких додира*, Загреб: Југославенска академија знаности и умјетности.
8. Филиповић, Рудолф (1990), *Англицизми у хрватском или српском језику: поријекло, развој, значење*, Загреб: Југословенска академија знаности и умјетности.
9. Филиповић, Рудолф (2004), *English Croation Dictionary*, Загреб: Школска књига.
10. Ивић, Павле, Иван Клајн, Митар Пешикан, Бранислав Брборић (1991), *Српски језички приручник*, Београд: Београдска књига.
11. Прћић, Твртко (2000), „О синдрому миленијумске бубе и језику англосрпском”, *Јужнословенски филолог*, 3/4, 867–873.
12. Прћић, Твртко (2005), *Енглески у српском*, Нови Сад: Змај.
13. Радовановић, Милорад (1979), *Социолингвистика*, Београд: БИГЗ.
14. Савић, Јована (1996), *Code-Switching: Theoretical and Methodological Issues*, Београд: Филолошки факултет.
15. Sapir, Edward (1921), *Language: An Introduction to the Study of Speech*, New York: Harcourt.
16. Станојчић, Живојин и Љубомир Поповић (2004), *Грамматика српскога језика*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
17. СХЈ 1972: Српскохрватски језик, *Енциклопедијски лексикон*, Београд: Мозаик знања.
18. Thomason, Sarah Grey and Terrence Kaufman (1991), *Language Contact, Creolization, and Genetic Linguistics*, Berkeley: University of California Press.
19. Шевић, Радмила (1996), „Српски и енглески – језици у контакту?”, у: *О лексичким позајмљеницама* (ур. Ј. Планкош), Суботица–Београд: Градска библиотека – Институт за српски језик, 81–88.

Jovana D. Tomić
University of Kragujevac
Faculty of Philology and Arts

ANGLICISMS IN SPORTS LEXICON – SEMANTIC EXTENSION AND ITS JUSTIFICATION

Summary

This paper discusses the influence of English on the Serbian language in sports newspaper discourse, starting from theoretical assumptions of contact linguistics, sociolinguistics theory of stratification of language, changing of codes and linguistic borrowing, which raises the question of the existence of the Angloserbian language as a variety of the Serbian language, formed under the influence of English. As can be observed, the use of foreign words of English origin – Anglicisms will be the subject of our paper. In this regard, this paper should answer two questions: whether those Anglicisms are justified or not, what is their status in the language and the level of their semantic adaptation. Starting from the fact that Anglicisms can be classified into several groups: quite justified, through to justified and unjustified and totally unjustified, the paper looks into the justifiability of recent Anglicisms in the Serbian language and its semantic extension. The corpus will be limited to the electronic version of the news magazine, two Serbian dailies (Novosti and Blic) from 2017/18. As an auxiliary corpus in the survey we used dictionaries of new words. Adaptation of anglicisms at the semantic level comprises various changes of meaning that occur at the process of borrowing. Three types of semantic changes have been analysed in this paper, changes in semantic extension: zero extension, expansion of meaning and narrowing of meaning. A considerable number of loanwords undergo zero semantic extension; they preserve their original meaning. Expansion of meaning is a secondary change since loanwords in the borrowing

language acquire new meanings unknown in the source language. The narrowing of meaning is a frequent semantic change. Today's presence of Anglicisms in the Serbian language is, given the high levels of exposure of Serbian speakers to English, an inevitable and expected phenomenon. Some Serbian linguists fear that Anglicisms are slowly supplanting Serbian words, which might eventually lead to forgetting who we are. The cause of this is frequently seen in the lack of adequate and institutionalised care of the Serbian language, marked by a lack of a centrally controlled language policy and consistent language planning, and by an easily observable disregard for Serbian in public communication. Furthermore, they regret the lack of an active relationship with English loanwords, that is, the activation of the Serbian language's own linguistic potential also allowing the creation of native equivalents to Anglicisms. Today's presence of Anglicisms in Serbian is rarely seen as the wealth, or conversely, the detriment of the Serbian language. It is rather perceived to imply or indicate: that first, Serbia(n) is ensuing the globalisation of the modern world and the influence of English as a global language; and second the subsequent missing role of the media in the popularisation of Serbian equivalents to Anglicisms. To sum up, the parallel use of Anglicisms and their native equivalents creates space for the semantic and stylistic diversification of language and for a freedom of linguistic choice.

Key words: English, Serbian, newspaper style, Angloserbian language, Anglicisms justification, semantic extension.

Primary Sources

1. Dnevni list *Blic*, dostupno na: <http://www.blic.rs> (pristupano 2017/2018).
2. Dnevni list *Večernje novosti*, dostupno na: <http://www.novosti.rs> (pristupano 2017/2018).

References

1. Bugarski, Ranko (1996), *Uvod u opštu lingvistiku*, Beograd: Čigoja štampa.
2. Bugarski, Ranko (2009), *Evropa u jeziku*, Beograd: Biblioteka XX vek.

3. Dimitrijević-Savić, Jovana (2010), *Code-Switching: Structure and Meaning*, Kragujevac: FILUM.
4. Filipović, Rudolf (1971), *Kontakti jezika u teoriji i praksi*, Zagreb: Školska knjiga.
5. Filipović, Rudolf (1986), *Teorija jezika u kontaktu: Uvod u lingvistiku jezičkih dodira*, Zagreb: Jugoslovenska akademija znanosti i umjetnosti.
6. Filipović, Rudolf (1990), *Anglicizmi u hrvatskom ili srpskom jeziku: porijeklo, razvoj, značenje*, Zagreb: Jugoslovenska akademija znanosti i umjetnosti.
7. Filipović, Rudolf (2004), *English Croation Dictionary*, Zagreb: Školska knjiga.
8. Gottlieb, Henrik (2004), „Danish Echoes of English”, *Nordic Journal of English Studies* 3/2, 39–65.
9. Ivić, Pavle, Ivan Klajn, Mitar Pešikan, Branislav Brborić (1991), *Srpski jezički priručnik*, Beograd: Beogradska knjiga.
10. Prčić, Tvrtko (2000), „O sindromu milenijumske bube i jeziku anglosrpskom”, *Južnoslovenski filolog*, 3/4, 867–873.
11. Prčić, Tvrtko (2005), *Engleski u srpskom*, Novi Sad: Zmaj.
12. Radovanović, Milorad (1979), *Sociolingvistika*, Beograd: BIGZ.
13. Savić, Jovana (1996), *Code-Switching: Theoretical and Methodological Issues*, Beograd: Filološki fakultet.
14. Sapir, Edward (1921), *Language: An Introduction to the Study of Speech*, New York: Harourt.
15. Stanojčić, Živojin i Ljubomir Popović (2004), *Gramatika srpskoga jezika*, Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva
16. SHJ 1972: Srpskohrvatski jezik, *Enciklopedijski leksikon*, Beograd: Mozaik znanja.
17. Šević, Radmila (1996), „Srpski i engleski – jezici u kontaktu?”, u: *O leksičkim pozajmljenicama* (ur. J. Plankoš), Subotica–Beograd: Gradska biblioteka – Institut za srpski jezik, 81–88.
18. Thomason, Sarah Grey and Terrence Kaufman (1991), *Language Contact, Creolization, and Genetic Linguistics*, Berkeley: University of California Press.
19. Vujaklija, Milan (1980), *Leksikon stranih reči i izraza*, Beograd: Prosveta.

Preuzeto 29. 3. 2018.
Korekcije 11. 6. 2018.
Prihvaćeno 18. 6. 2018.